

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 24.5.2011
KOM(2011) 290 wersja ostateczna
2011/0138 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 539/2001 wymieniające państwa trzecie,
których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych,
oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu**

UZASADNIENIE

1. OGÓLNY KONTEKST I PODSTAWA WNIOSKU

Zgodnie z art. 62 ust. 2 lit. b) ppkt (i) Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską Rada przyjęła rozporządzenie Rady (WE) nr 539/2001¹ wymieniające państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych (tzw. „wykaz negatywny”), oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (tzw. „wykaz pozytywny”). Artykuł 61 Traktatu WE wymienia te wykazy wśród środków towarzyszących, które są bezpośrednio związane ze swobodnym przepływem osób w ramach obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

Od momentu przyjęcia, rozporządzenie było zmieniane osiem razy². Wszystkie ostatnie zmiany rozporządzenia skupiały się wokół wykazu pozytywnego i wykazu negatywnego załączonych do rozporządzenia: ostatnie zmiany dotyczyły przeniesienia Tajwanu do wykazu pozytywnego oraz przeniesienia dwóch ostatnich państw Bałkanów Zachodnich, Albanii i Bośni i Hercegowiny, do wykazu pozytywnego, w związku z wynikami rozmów w sprawie zniesienia wymogu wizowego.

W ostatnich latach zaistniała potrzeba wprowadzenia dalszych zmian o charakterze technicznym również w tekście samego rozporządzenia, np. zwiększenia pewności prawa poprzez uregulowanie pewnych sytuacji, które nie są obecnie objęte rozporządzeniem, oraz dostosowania niektórych definicji w związku ze zmianami wprowadzonymi ostatnio do prawodawstwa wtórnego, między innymi poprzez przyjęcie kodeksu wizowego (rozporządzenie Rady (WE) nr 810/2009)³.

Ponadto, ponieważ upłynęło dziesięć lat od włączenia dorobku Schengen do dorobku prawnego UE oraz od ustanowienia wspólnej polityki wizowej, zgodnie z art. 77 ust. 2 lit. a) TFUE konieczne jest dążenie do dalszej harmonizacji wspólnej polityki wizowej UE w odniesieniu do pewnych kategorii osób wymienionych w art. 4 rozporządzenia, w odniesieniu do których jak dotąd decyzje podejmowane były jednostronnie przez poszczególne państwa członkowskie.

Wreszcie, w świetle wejścia w życie Traktatu z Lizbony, konieczne są dalsze zmiany, takie jak wprowadzenie klauzuli ochronnej oraz zmiana mechanizmu wzajemności.

1.1. Krótki opis proponowanych działań

Niniejsza zmiana rozporządzenia ma na celu:

¹ Dz.U. L 81 z 21.3.2001, s. 1.

² Rozporządzenie Rady (WE) nr 2414/2001 z dnia 7 grudnia 2001 r. (Dz.U. L 327 z 12.12.2001, s. 23); rozporządzenie Rady (WE) nr 453/2003 z dnia 6 marca 2003 r. (Dz.U. L 69 z 13.3.2003, s. 10); rozporządzenie Rady (WE) nr 851/2005 z dnia 2 czerwca 2005 r. (Dz.U. L 141 z 4.6.2005, s. 3); rozporządzenie Rady (WE) nr 1791/2006 z dnia 20 listopada 2006 r. (Dz.U. L 363 z 20.12.2006, s. 1); rozporządzenie Rady (WE) nr 1932/2006 z dnia 21 grudnia 2006 r. (Dz.U. L 405 z 30.12.2006, s. 1); rozporządzenie Rady (WE) nr 1244/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. (Dz.U. L 336 z 18.12.2009, s. 1); rozporządzenie Rady (UE) nr 1091/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. (Dz.U. L 329 z 14.12.2010, s. 1) oraz rozporządzenie Rady (UE) nr 1211/2010 z dnia 15 grudnia 2010 r. (Dz.U. L 339 z 22.12.2010, s. 9).

³ Dz.U. L 243 z 15.9.2009, s. 1.

- włączenie wizowej klauzuli ochronnej, umożliwiającej szybkie tymczasowe zawieszenie ruchu bezwizowego z państwem trzecim znajdującym się w wykazie pozytywnym na wypadek sytuacji nadzwyczajnej, która wymagałaby natychmiastowego działania w celu zaradzenia trudnościom napotykanym przez państwa członkowskie;
- zmianę niektórych postanowień, np. postanowień dotyczących mechanizmu wzajemności w celu pełnego dostosowania ich do odpowiednich postanowień TFUE;
- zapewnienie zgodności z rozporządzeniem Rady (WE) nr 810/2009 ustanawiającym Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy)⁴, mającym zastosowanie od dnia 5 kwietnia 2010 r., poprzez włączenie do niego m.in. odpowiednich definicji dotyczących pobytu krótkoterminowego oraz wiz;
- zapewnienie, aby zgodnie z art. 77 ust. 2 lit. a) TFUE, rozporządzenie w sposób wyczerpujący określało, czy obywatele danego państwa trzeciego podlegają obowiązkowi wizowemu, czy są z niego zwolnieni, co zagwarantuje pewność prawa; zostanie to osiągnięte poprzez uzupełnienie zasad stosowanych względem uchodźców i bezpaństwowców zmierzające do jasnego określenia reżimu wizowego mającego zastosowanie do uchodźców i bezpaństwowców zamieszkających na terenie Zjednoczonego Królestwa i Irlandii;
- poczynienie postępów w kierunku pełnej harmonizacji wspólnej polityki wizowej poprzez wprowadzenie nowych, bardziej zharmonizowanych przepisów dotyczących obowiązku wizowego lub zwolnienia z obowiązku wizowego stosowanych względem różnych kategorii obywateli państw trzecich;
- wprowadzenie jednoznacznych reguł dotyczących obowiązku wizowego/zwolnienia z obowiązku wizowego dla posiadaczy oraz różnych paszportów wydanych przez podmioty prawa międzynarodowego, które nie są uznawane za międzynarodowe organizacje międzyrządowe;
- przyjęcie nowych przepisów w odniesieniu do zobowiązań wiążących niektóre państwa członkowskie w związku z wcześniejszymi umowami unijnymi lub międzynarodowymi, wymagającymi od nich odstępstw od reguł wspólnej polityki wizowej.

2. ELEMENTY WNIOSKU

2.1. Ustanowienie wizowej klauzuli ochronnej umożliwiającej zawieszenie ruchu bezwizowego

Na swoim posiedzeniu w dniu 8 listopada 2010 r. Rada ds. WSiSW zatwierdziła zniesienie obowiązku wizowego w stosunku do Albanii oraz Bośni i Hercegowiny, mimo pewnej niechęci niektórych państw członkowskich, związanej z faktem, iż po zniesieniu obowiązku wizowego w stosunku do innych państw Bałkanów Zachodnich niektóre państwa członkowskie musiały zmierzyć się z nagłym wzrostem liczby wniosków o udzielenie azylu. W odpowiedzi na te obawy Komisja wydała oświadczenie, w którym ogłosiła natychmiastowe wzmocnienie monitorowania sytuacji w państwach Bałkanów Zachodnich po liberalizacji przepisów wizowych oraz oświadczyła w szczególności, że w przypadku gdy

⁴ Dz.U. L 243 z 15.9.2009, s. 1.

jedno lub więcej państw członkowskich znajdzie się w nadzwyczajnej sytuacji charakteryzującej się nagłym napływem obywateli państw trzecich, w tym obywateli państw Bałkanów Zachodnich, Rada, na wniosek Komisji, może na podstawie art. 78 Traktatu przyjąć środki tymczasowe na korzyść zainteresowanego państwa lub państw członkowskich oraz niezwłocznie zawiesić ruch bezwizowy.

W związku z oświadczeniem Komisji pod koniec grudnia 2010 r. dwa państwa członkowskie przedłożyły dokument (dok. 18212/10 VISA 311 COMIX 842), w którym zaproponowały włączenie do rozporządzenia (WE) nr 539/2001 klauzuli ochronnej, która upoważniałaby Komisję do podjęcia decyzji o tymczasowym zawieszeniu ruchu bezwizowego, zgodnie z procedurą komitetową, przy spełnieniu określonych warunków.

Klauzula ochronna mogłaby również w przyszłości ułatwić zachowanie spójności procesów liberalizacji przepisów wizowych oraz budowanie zaufania społeczeństwa.

Państwa członkowskie poparły tę propozycję również w ramach SCIFA. Państwa członkowskie zgodziły się także, że taka klauzula ochronna stanowiłaby ogólne ramy na przyszłość i nie dotyczyłaby żadnego z państw trzecich w szczególności.

Klauzula byłaby uzupełnieniem klauzuli ochronnej zawartej w art. 78 ust. 3 TFUE, stanowiąc jednak odrębny przepis. Powinna ona znajdować zastosowanie jedynie jako środek przejściowy w jasno określonych sytuacjach nadzwyczajnych.

Klauzula ochronna powinna jasno stwierdzać, że dotyczy zawieszenia ruchu bezwizowego jedynie na krótki okres czasu, w trybie pilnym oraz w oparciu o dokładnie zdefiniowane i wyznaczone kryteria. Do klauzuli tej można by się odwoływać jedynie w sytuacji nadzwyczajnej, tj. jeśli nastąpi nagle zmiana sytuacji np. gdy odnośne statystyki w relatywnie krótkim czasie nagle wzrosną oraz gdy sytuacja wizowa wymaga natychmiastowej reakcji w celu rozwiązania problemów, z jakimi borykają się państwa członkowskie, a także gdy środki na podstawie art. 78 ust. 3 TFUE nie stanowiłyby reakcji adekwatnej i wystarczającej.

Szybkie reagowanie w opisanych sytuacjach polegałoby na przyjęciu decyzji o tymczasowym zawieszeniu ruchu bezwizowego. Taka decyzja byłaby przyjmowana w procedurze komitetowej zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 182/2011⁵: poprzez przyznanie Komisji uprawnień wykonawczych na podstawie art. 291 TFUE.

Nawet gdy warunki zastosowania klauzuli ochronnej będą dokładnie określone, Komisja musi mieć obowiązek dokonania oceny sytuacji, a więc zastosowanie klauzuli nie może przebiegać w sposób automatyczny na wniosek państw członkowskich. Komisja, oceniając konieczność zawieszenia ruchu bezwizowego w stosunku do państwa trzeciego, uwzględni ilość państw członkowskich borykających się z zaistnieniem sytuacji nagłych wymienionych we wniosku oraz ich wpływ na sytuację migracyjną w UE.

Zgodnie z zasadami komitologii określonymi w rozporządzeniu (UE) nr 182/2011, w ramach procedury sprawdzającej Parlament Europejski i Rada będą otrzymywały – w tym samym czasie, co członkowie komitetów – wniosek dotyczący decyzji Komisji w sprawie zawieszenia ruchu bezwizowego w stosunku do jednego lub więcej państw trzecich oraz inne właściwe dokumenty, w tym np. ewentualne sprawozdania agencji FRONTEX i Europejskiego Urzędu Wsparcia w dziedzinie Azylu.

⁵ Dz.U. L 55 28.2.2011, s. 13.

Dla kwestii zawieszenia ruchu bezwizowego właściwe wydaje się zastosowanie *procedury sprawdzającej*. Komitet wydaje opinię większością kwalifikowaną. Głosy członków w ramach komitetu są wazone w sposób określony we właściwych postanowieniach Traktatu (art. 238 ust. 3 TFUE). W przypadku gdy opinia komitetu jest pozytywna, Komisja przyjmuje projekt aktu wykonawczego. Gdy opinia komitetu jest negatywna, Komisja nie przyjmuje projektu aktu wykonawczego.

Parlament Europejski i Rada będą miały uprawnienia kontrolne, gwarantujące, że Komisja nie przekroczy swoich uprawnień wykonawczych określonych w art. 11 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Ponadto w imię zapewnienia przejrzystości Komisja w przypadku propozycji czasowego zawieszenia ruchu bezwizowego w stosunku do jednego lub więcej państw trzecich, mogłaby na wniosek Parlamentu wymieniać z nim opinie w tej sprawie.

Przed zakończeniem okresu tymczasowego zawieszenia Komisja będzie przekazywać Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie oraz – we właściwych przypadkach – wniosek w sprawie zmiany, w drodze zwykłej procedury ustawodawczej, rozporządzenia (WE) nr 539/2001 w celu przeniesienia państwa trzeciego do wykazu negatywnego. W takim przypadku zawieszenie mogłoby podlegać przedłużeniu na okres maksymalnie 9 miesięcy na mocy kolejnej decyzji wykonawczej przyjętej w procedurze komitetowej, co pozostawiłoby Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wystarczająco dużo czasu na odrzucenie lub przyjęcie wniosku w sprawie zmiany wykazu zawartego w rozporządzeniu (WE) nr 539/2001.

2.2. Zmiana mechanizmu wzajemności

Przy okazji ujednolicania rozporządzenia (WE) nr 539/2001 konsultacyjna grupa robocza złożona z ekspertów prawnych Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji przeanalizowała wtórną podstawę prawną ustanowioną rozporządzeniem (WE) nr 851/2005⁶. Zmieniony art. 1 ust. 4 lit. c) rozporządzenia (WE) nr 539/2001 brzmi następująco: „W terminie 90 dni po opublikowaniu powiadomienia Komisja, w porozumieniu z danym państwem członkowskim, przedkłada Radzie sprawozdanie. Sprawozdanie może zostać przedłożone wraz z wnioskiem o tymczasowe przywrócenie obowiązku wizowego w stosunku do obywateli danego państwa trzeciego. Komisja może także przedłożyć ten wniosek po przedyskutowaniu sprawozdania na forum Rady. *W odniesieniu do takiego wniosku Rada stanowi większością kwalifikowaną w terminie trzech miesięcy.*”

Konsultacyjna grupa robocza złożona z przedstawicieli służb prawnych uznała, że przepis ten ustanawia wtórną podstawę prawną, która nie jest jednoznacznie nieaktualna, a zatem musi zostać ponownie przeanalizowana w świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie C-133/06 pod kątem jej usunięcia lub zmiany.

W dziedzinie, do której ma zastosowanie procedura współdecyzji, nie ma prawnej możliwości ustanowienia we wtórnej podstawie prawnej procedury uproszczonej, umożliwiającej Radzie podejmowanie decyzji na temat wniosku Komisji bez żadnego udziału Parlamentu Europejskiego.

⁶ Dz.U. L 141 z 4.6.2005, s. 3.

W związku z tym wspomniany przepis powinien zostać utrzymany, lecz należy wprowadzić do niego zmiany polegające na włączeniu obowiązku kierowania sprawozdania również do Parlamentu Europejskiego oraz dodanie współdecydującej roli Parlamentu Europejskiego.

Ujednolicanie będzie kontynuowane i zostanie zakończone po przyjęciu niniejszych zmian.

W tym miejscu należy wspomnieć, że jedno z państw członkowskich zaproponowało *zmianę obecnego mechanizmu wzajemności*, mającą sprawić, że stanie się on bardziej skuteczny. Zgodnie z proponowaną zmianą Komisja miałaby obowiązek przedstawienia w bardzo krótkim czasie wniosku w sprawie tymczasowego przywrócenia obowiązku wizowego dla obywateli danego państwa trzeciego, które nie znieśnie obowiązku wizowego w okresie 12 miesięcy od wprowadzenia go w stosunku do państwa członkowskiego.

Należy podkreślić, że taka zmiana mechanizmu wzajemności naruszyłaby wyłączne prawo inicjatywy Komisji i nie musiałaby prowadzić do przyjęcia proponowanego środka odwetowego.

Już pierwotny mechanizm wzajemności z rozporządzenia (WE) nr 539/2001 miał pewne cechy automatyzmu: informowanie o przypadkach braku wzajemności nie było obowiązkowe, każde państwo członkowskie podejmowało decyzję o powiadomieniu we własnym zakresie. Jednakże w przypadku dokonania powiadomienia państwa członkowskie miały obowiązek automatycznie i w terminie 30 dni od takiego powiadomienia nałożyć tymczasowy obowiązek wizowy na obywateli państwa trzeciego niezapewniającego wzajemności, chyba że Rada zdecydowała inaczej.

Ten automatyzm uznany został za słabość pierwotnego systemu wzajemności, w związku z czym został zniesiony w 2005 r. jako przynoszący skutki odwrotne do zamierzonych. Nie ma powodu by przypuszczać, że obecnie jego skuteczność byłaby wyższa.

Obecnie obowiązujący mechanizm wzajemności – w kształcie wprowadzonym w 2005 r. – uznawany jest za ogólnie skuteczny, a przypadki braku wzajemności są dużo rzadsze. Pozostałe przypadki braku wzajemności, to w większości sytuacje, w których niektóre państwa trzecie uznają, że niektóre państwa członkowskie nie spełniają obiektywnych kryteriów dla ruchu bezwizowego, ustalonych w przepisach krajowych tych państw trzecich.

Podczas gdy rozważa się wykorzystywanie procedury komitetowej w przypadkach stosowania klauzuli ochronnej w sytuacjach nadzwyczajnych spełniających precyzyjnie określone kryteria (zob. powyżej pkt 2.3), wprowadzenie środka zaradczego w postaci przywrócenia wymogu wizowego w stosunku do państwa trzeciego niezapewniającego wzajemności nie może przebiegać automatycznie i bez uwzględnienia całości stosunków zewnętrznych Unii Europejskiej z tym państwem trzecim i zasady solidarności między państwami członkowskimi UE. Konieczna jest ocena politycznej adekwatności takiego środka.

Większość państw członkowskich również ostrzegała przed „automatycznym” (ponownym) wprowadzeniem obowiązku wizowego w stosunku do obywateli państw trzecich z powodów politycznych i za właściwsze rozwiązanie uznała osobne rozważanie każdego przypadku i stosowanie środków przejściowych w innych dziedzinach.

2.3. Definicja wizy oraz pobytu krótkoterminowego niewymagającego wizy

Niniejszy wniosek dostosowuje definicję wizy do definicji stosowanej w kodeksie wizowym. Zgodnie z tym „wiza” to zezwolenie na tranzyt przez terytorium państw członkowskich lub na planowany pobyt na terytorium państw członkowskich nieprzekraczający trzech miesięcy w dowolnym sześciomiesięcznym okresie, licząc od dnia pierwszego wjazdu na terytorium państw członkowskich.

Na potrzeby niniejszego rozporządzenia z definicji tej wyłączona jest wiza lotniskowa, ponieważ reżim wizowy stosowany przez państwa członkowskie do obywateli państw trzecich podczas tranzytu przez międzynarodową strefę tranzytową portów lotniczych znajdujących się na terytorium państw członkowskich jest uregulowane i zawarty w kodeksie wizowym.

Obywatele państw trzecich znajdujących się w wykazie w załączniku II są zwolnieni z obowiązku określonego w ust. 1 w przypadku pobytu na terytorium państw członkowskich nieprzekraczającego trzech miesięcy w dowolnym sześciomiesięcznym okresie.

Definicja ta uwzględnia również wykładnię zasady trzech miesięcy pobytu dokonaną przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości w sprawie C-241/05⁷.

2.4. Uchodźcy i bezpaństwowcy zamieszkali na terytorium Zjednoczonego Królestwa i Irlandii

Już poprzednia zmiana rozporządzenia (WE) nr 539/2001 w 2006 r. (rozporządzenie (WE) nr 1932/2006) przewidywała wyjaśnienie sytuacji uchodźców i bezpaństwowców poprzez dostosowanie mających zastosowanie przepisów wizowych, które rozróżniają uchodźców i bezpaństwowców zamieszkałych na terenie państw członkowskich i zamieszkałych na terenie państw trzecich.

Na podstawie Protokołu w sprawie stanowiska Wielkiej Brytanii i Irlandii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej oraz Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Irlandia i Wielka Brytania nie uczestniczą w przyjęciu rozporządzenia (WE) nr 539/2001 i zmian do tego rozporządzenia. W związku z tym na potrzeby rozporządzenia (WE) nr 539/2001 Zjednoczonego Królestwa i Irlandii nie uznaje się za państwa członkowskie. W konsekwencji przepisy rozporządzenia (WE) 1932/2006 mające zastosowanie do uchodźców i bezpaństwowców nie mają zastosowania do takich osób, gdy mieszkają one na terytorium Zjednoczonego Królestwa i Irlandii.

⁷ W sprawie C-241/05 Europejski Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że wykładni art. 20 ust. 1 konwencji wykonawczej do układu z Schengen należy dokonywać tak, że pojęcie „pierwszy wjazd” zawarte w tym przepisie dotyczy, poza w ogóle pierwszym wjazdem na terytoria państw będących stronami układu, pierwszego wjazdu na te terytoria po upływie sześciomiesięcznego okresu liczonego od tego w ogóle pierwszego wjazdu, jak również każdego innego pierwszego wjazdu po upływie każdego nowego sześciomiesięcznego okresu liczonego od poprzedniej daty pierwszego wjazdu. Analogicznie interpretowane pojęcie ma zastosowanie również do pobyków na podstawie wizy.

Wiza krótkoterminowa to wiza uprawniająca do jednego lub więcej wjazdów, pod warunkiem że ani długość ciągłego pobytu, ani całkowita długość kolejnych pobyków nie przekraczają trzech miesięcy w ciągu każdego okresu sześciu miesięcy, liczonego od daty pierwszego wjazdu. Obywatele państwa trzeciego niepodlegający obowiązkowi wizowemu mogą swobodnie przemieszczać się na terytorium państw Schengen w maksymalnym okresie trzech miesięcy w ciągu sześciomiesięcznego okresu liczonego od daty pierwszego wjazdu.

Niniejszy wniosek ma na celu zaradzenie tej niepożądaney sytuacji poprzez włączenie do rozporządzenia przepisu dotyczącego uchodźców i bezpaństwowców zamieszkałych na terytorium Zjednoczonego Królestwa i Irlandii.

Ponieważ nie ma wzajemnego uznawania wiz, a zezwolenie na pobyt i wizy nie są równoważne w stosunkach między Zjednoczonym Królestwem i Irlandią z jednej strony a państwami członkowskimi należącymi do strefy Schengen z drugiej strony, rozporządzenie pozostawia państwom członkowskim swobodę podejmowania decyzji co do obowiązku wizowego lub zwolnienia tych kategorii osób z obowiązku wizowego. Takie decyzje krajowe powinny być notyfikowane Komisji zgodnie z art. 5 rozporządzenia.

2.5. Harmonizacja przepisów dotyczących obowiązku wizowego lub zwolnienia z obowiązku wizowego w stosunku do niektórych kategorii osób wymienionych w art. 4 ust. 1

Artykuł 4 rozporządzenia (WE) nr 539/2001 przewiduje, że państwa członkowskie mają możliwość indywidualnego zwolnienia z obowiązku wizowego niektórych kategorii obywateli państw trzecich znajdujących się w wykazie negatywnym lub nałożenia obowiązku wizowego na niektóre kategorie obywateli państw trzecich znajdujących się w wykazie pozytywnym.

Zdaniem Komisji dziesięć lat po włączeniu dorobku Schengen do dorobku UE nadszedł czas na kolejny krok w kierunku większej harmonizacji wspólnej polityki wizowej. Należy podjąć działania w dążeniu do pełnej zgodności z Traktatem poprzez stworzenie rzeczywistej wspólnej polityki wizowej. Z tego powodu, niniejszy wniosek zmierza do ograniczenia swobody państw członkowskich w przyznawaniu zwolnień z obowiązku wizowego lub nakładania obowiązku wizowego na różne kategorie osób objęte art. 4 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 539/2001 poprzez ustanowienie dalszych wspólnych przepisów dotyczących obowiązku wizowego w odniesieniu do niektórych ze wspomnianych kategorii osób. Niezależnie od tego niniejszy wniosek uwzględnia również istniejące obecnie znaczne różnice w postępowaniu państw członkowskich względem niektórych kategorii osób (np. posiadaczy paszportów dyplomatycznych i służbowych) i na razie utrzymuje prawo państw członkowskich do podejmowania decyzji o wyłączeniach wizowych i nałożeniu obowiązku wizowego, oprócz przypadków, w których UE negocjuje z państwami trzecimi umowy o zniesieniu obowiązku wizowego w odniesieniu do tych kategorii osób.

2.5.1. Dalsza harmonizacja

Komisja pragnie osiągnąć dalsze postępy na drodze do całkowitej harmonizacji w odniesieniu do kategorii osób podlegających art. 4 ust. 1, dla których w rzeczywistości mamy już do czynienia z faktyczną lub *quasi* harmonizacją.

Zgodnie z obecnymi informacjami przekazanymi przez państwa członkowskie *cywilne załogi samolotów* są zwolnione z obowiązku wizowego we wszystkich państwach członkowskich. W takich okolicznościach, utrzymanie możliwości swobodnego podejmowania przez państwa decyzji w odniesieniu do tej kategorii osób nie znajduje już uzasadnienia.

W odniesieniu do *cywilnych załóg statków morskich* zwolnienie z obowiązku wizowego w przypadku *zejścia na ląd* przewidują wszystkie państwa członkowskie prócz dwóch i taka sama liczba z ogółu państw członkowskich zachowała obowiązek posiadania wizy jeśli chodzi o *transyt*. W związku z tym zmiany wprowadzane niniejszym wnioskiem będą

przewidywały ogólne zharmonizowane zwolnienia z obowiązku wizowego w odniesieniu do tej pierwszej kategorii oraz utrzymanie obowiązku wizowego w odniesieniu do tej drugiej kategorii.

W związku z faktem, że jedynie jedno państwo członkowskie zwalnia z obowiązku wizowego załogę i obsługę lotów odbywających loty w ramach misji awaryjnych lub ratunkowych oraz inne osoby niosące pomoc w przypadku katastrofy lub wypadku, niniejsze rozporządzenie zniesie tę kategorię.

2.5.2. *Utrzymanie obecnych zasad*

W odniesieniu do kategorii obejmującej *członków cywilnych załóg statków żeglujących po śródlądowych wodach międzynarodowych* utrzymane zostaną obecne przepisy, ponieważ z informacji przekazanych przez państwa członkowskie wynika, że państwa członkowskie, przez które przepływają Ren i Dunaj, stosują odmienne praktyki, jeśli chodzi o zwolnienie z obowiązku wizowego lub nałożenie takiego obowiązku w odniesieniu do wspomnianej kategorii osób. Należy ponadto uwzględnić, że Centralna Komisja Żeglugi na Renie prowadzi obecnie prace legislacyjne dotyczące tej kwestii.

Proponowane zmiany nie będą miały wpływu na możliwość podejmowania przez państwa członkowskie decyzji dotyczących *posiadaczy wystawionych przez niektóre organizacje międzynarodowe*.

2.5.3. *Nowe przepisy – w poszanowaniu zobowiązań wynikających z wcześniejszych umów zawartych przez UE*

Przed ustanowieniem wspólnej polityki wizowej UE, Unia Europejska i jej państwa członkowskie zawierały z państwami trzecimi umowy międzynarodowe, takie jak układy o stowarzyszeniu, dotyczące m. in. przepływu osób i usług, które to umowy mogą mieć wpływ na obowiązek wizowy nakładany na obywateli państw trzecich. Tego rodzaju umowy międzynarodowe zawarte przez Unię mają pierwszeństwo nad przepisami wtórnego ustawodawstwa UE, w tym rozporządzenia (WE) nr 539/2001. Jeśli tego rodzaju umowy międzynarodowe zawierają tzw. klauzulę zawieszającą, może z nich dla niektórych państw członkowskich wynikać obowiązek odstąpienia od stosowania reguł wspólnej polityki wizowej zgodnie z ich ustawodawstwem krajowym i stosowanymi/obowiązującymi w dniu wejścia w życie w stosunku do nich klauzuli zawieszającej

W związku z tym Komisja proponuje wprowadzenie do art. 4 przepisu umożliwiającego państwom członkowskim zwolnienie osób świadczących usługi z obowiązku wizowego w zakresie koniecznym do poszanowania zobowiązań międzynarodowych podjętych przez Wspólnotę przed wejściem w życie rozporządzenia (WE) nr 539/2001.

Niniejszy wniosek pozostaje w zgodzie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie C-228/06, *Mehmet Soysal i Ibrahim Savatli*, w którym Trybunał orzekł, że „Artykuł 41 ust. 1 protokołu dodatkowego podpisanego w dniu 23 listopada 1970 r. w Brukseli należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie wprowadzeniu względem obywateli tureckich takich jak skarżący w postępowaniu przed sądem krajowym po dacie wejścia w życie tego protokołu wymogu posiadania wizy przy wjeździe na terytorium państwa członkowskiego w celu świadczenia w tym państwie usług na rachunek przedsiębiorstwa mającego siedzibę w Turcji, ponieważ w chwili wejścia w życie tego protokołu wiza nie była wymagana.”

Artykuł 41 protokołu dodatkowego ustanawia klauzulę zawieszającą, która stanowi, że Umawiające się Strony nie będą wprowadzać żadnych nowych ograniczeń w swobodzie przedsiębiorczości i w swobodzie świadczenia usług. W obecnej chwili Komisja nie posiada informacji o innych państwach, prócz Turcji, które korzystają ze klauzuli zawieszającej ustanowionej w umowie międzynarodowej zawartej z Unią.

Państwa członkowskie, których dotyczy taka derogacja powiadamiają o tym Komisję i pozostałe państwa członkowskie.

2.5.4. Procedura zwolnienia posiadaczy paszportów dyplomatycznych i służbowych wydanych przez państwa trzecie z wymogu wizowego po uchyleniu rozporządzenia (WE) nr 789/2001⁸

Artykuł 4 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 539/2001 w obecnym brzmieniu odwołuje się do procedury ustanowionej w rozporządzeniu (WE) nr 789/2001 na wypadek, gdy państwo członkowskie podejmie decyzję o zwolnieniu posiadaczy paszportów dyplomatycznych i służbowych wydanych przez państwa trzecie z wymogu wizowego.

Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 789/2001 gdy państwo członkowskie chciało zwolnić z obowiązku wizowego posiadaczy paszportów dyplomatycznych i służbowych wydanych przez państwa trzecie, których obywatele podlegają wymogowi zasięgnięcia opinii, musiało ono przedstawić propozycję aktu ustawodawczego, którą Rada przyjmowała większością kwalifikowaną (od 2006 r.).

Jeśli chodzi o posiadaczy tego rodzaju paszportów wydanych przez państwa trzecie, których obywatele podlegają wymogowi zasięgnięcia opinii, rozporządzenie (WE) nr 789/2001 zobowiązywało państwa członkowskie jedynie do poinformowania Rady o zmianach w ich przepisach wizowych (dotyczących obowiązku lub zwolnienia).

Rozporządzenie (WE) nr 789/2001 zostało jednak uchylone rozporządzeniem Rady (WE) nr 810/2009 ustanawiającym wspólnotowy kodeks wizowy (kodeks wizowy)⁹. Uznano, że po uchyleniu wyżej wspomnianego rozporządzenia, w razie konieczności właściwym aktem dla „proceduralnych” aspektów krajowych decyzji w sprawie obowiązku wizowego lub zwolnienia z obowiązku wizowego posiadaczy tego rodzaju paszportów byłoby rozporządzenie (WE) nr 539/2001.

W związku z tym w ramach niniejszych zmian należy zbadać, czy konieczne jest ustanowienie szczególnej procedury decyzyjnej dla przypadków, gdy państwo członkowskie chce po wcześniejszych konsultacjach znieść obowiązek wizowy dla posiadaczy paszportów dyplomatycznych i służbowych wydanych przez państwo trzecie.

Zdaniem Komisji nie ma w tym przypadku potrzeby ustanawiania takiego szczególnego „wspólnego mechanizmu decyzyjnego” zarówno z powodów instytucjonalnych, jak i merytorycznych.

Jeśli chodzi o aspekty instytucjonalne:

⁸ Dz.U. L 116 z 24.4.2001, s. 2.

⁹ Dz.U. L 243 z 15.9.2009, s. 1.

Po upływie pięcioletniego okresu przejściowego przewidzianego w traktacie z Amsterdamu dla tytułu IV TWE oraz po wejściu w życie nowego Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z prawnego punktu widzenia nie jest już możliwe ustanowienie procedury decyzyjnej, w której prawo inicjatywy przysługiwałoby państwu członkowskiemu; z punktu widzenia instytucjonalnego wydaje się nawet niemożliwe do zaakceptowania, aby sugestia lub dążenie państwa członkowskiego (do zniesienia obowiązku wizowego dla posiadaczy paszportów dyplomatycznych wydanych przez państwo, którego obywatele podlegają wcześniejszej konsultacji) zobowiązywał Komisję do skorzystania z prawa inicjatywy – na Komisję nie można nakładać obowiązku przedstawienia wniosku.

Ponadto gdyby ustalona została procedura „wspólnej decyzji” zasady i procedury ustanowione w TFUE powinny być przestrzegane (zob. pkt 2.2 powyżej na temat mechanizmu wzajemności). Rada nie może podjąć decyzji samodzielnie, a zatem taki środek powinien być przyjmowany w drodze procedury współdecyzji wraz z Parlamentem Europejskim.

Jeśli chodzi o aspekty materialne:

Decyzja w sprawie przedstawienia wniosku o udzielenie konsultacji na temat wniosków wizowych obywateli niektórych państw trzecich (lub niektórych kategorii obywateli państw trzecich) jest decyzją o charakterze czysto krajowym. Solidarność państw należących do strefy Schengen wymaga, aby pozostałe państwa systematycznie przysyłały odnośne wnioski wizowe do konsultacji do państwa członkowskiego, które tego zażądało.

Co do zasady decyzja o zniesieniu obowiązku wizowego dla posiadaczy paszportów dyplomatycznych i służbowych wydanych przez państwa, które znajdują się w wykazie negatywnym, jest również jednostronną decyzją państwa członkowskiego. Zasadniczo pozostałe państwa członkowskie nie muszą akceptować tego środka: w oparciu o taką decyzję posiadacze paszportów dyplomatycznych mogą przemieszczać się bez wizy do samego państwa członkowskiego, ale muszą posiadać wizę, aby wjechać na terytorium pozostałych państw członkowskich. Oczywiście – w takim przypadku posiadacze paszportów dyplomatycznych znajdowaliby się już na terenie strefy Schengen bez granic wewnętrznych, co pociąga za sobą pewne ryzyko.

Niemniej jednak należy przypomnieć następujące elementy:

- jeśli jedno lub więcej państw członkowskich zniesie obowiązek wizowy dla posiadaczy paszportów dyplomatycznych i służbowych wydanych przez dane państwo trzecie zanim inne państwo członkowskie włączy to państwo trzecie do wykazu państw, których obywatele podlegają wymogowi zasięgnięcia opinii, uprzednie zniesienie obowiązku wizowego nie będzie tym wymogiem objęte i będzie ważne;
- jeśli w procedurze wcześniejszej konsultacji państwo członkowskie sprzeciwi się wydaniu wizy danemu wnioskodawcy, państwo członkowskie rozpatrujące wniosek wizowy nie ma obowiązku odmówić wydania wizy; może podjąć decyzję o wydaniu wizy o ograniczonej ważności terytorialnej, umożliwiającej jedynie wjazd na własne terytorium tego państwa. Oczywiście podobnie, jak we wcześniejszej sytuacji – posiadacze paszportów dyplomatycznych znajdowaliby się już na terytorium strefy Schengen bez granic wewnętrznych, co może pociągać za sobą pewne ryzyko.

2.6. Wprowadzenie jednoznacznych zasad i ustanowienie podstawy prawnej dla obowiązku wizowego/zwolnienia z obowiązku wizowego posiadaczy oraz paszportów służbowych wydanych przez podmioty prawa międzynarodowego niebędące organizacjami międzyrządowymi

Istnieją podmioty prawa międzynarodowego, które wydają paszporty dyplomatyczne lub służbowe, lub . Podmioty te nie są organizacjami międzyrządowymi, a więc nie są obecnie objęte artykułem 4 rozporządzenia (WE) nr 539/2001. Z drugiej jednak strony zostały one uwzględnione w „Wykazie dokumentów podróży”, a państwa członkowskie zadeklarowały, czy uznają wydawane przez nie dokumenty, czy nie (przykładem takiego podmiotu jest Suwerenny Zakon Kawalerów Maltańskich).

Konieczne jest objęcie rozporządzeniem (WE) nr 539/2001 również takich podmiotów, a państwa członkowskie powinny zdecydować i poinformować Komisję zgodnie z art. 5, czy znoszą obowiązek wizowy dla posiadaczy dokumentów podróży wydawanych przez te podmioty.

3. GŁÓWNE ORGANIZACJE/EKSPERCI, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO KONSULTACJE

Przeprowadzono konsultacje z państwami członkowskimi.

4. OCENA SKUTKÓW

Nie jest konieczna.

5. PODSTAWA PRAWNA

W świetle Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) niniejszy wniosek stanowi rozwinięcie wspólnej polityki wizowej zgodnie z art. 77 ust. 2 lit. a) TFUE.

6. ZASADA PROPORCJONALNOŚCI I POMOCNICZOŚCI

Rozporządzenie (WE) nr 539/2001 wymienia państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych (wykaz negatywny), oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (wykaz pozytywny).

Decyzja o zmianie tych wykazów, o przeniesieniu z wykazu negatywnego do wykazu pozytywnego i vice versa oraz o wprowadzeniu innych zmian do rozporządzenia leży w kompetencji Unii Europejskiej zgodnie z art. 77 ust. 2 lit. a) TFUE. Jest to dziedzina, w której od długiego czasu dąży się do pełnej harmonizacji z oczywistych względów dotyczących skuteczności.

7. WYBÓR INSTRUMENTÓW

Rozporządzenie (WE) 539/2001 musi być zmienione w drodze rozporządzenia.

8. WPŁYW NA BUDŻET

Wnioskowana zmiana nie ma wpływu na budżet UE.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 539/2001 wymieniające państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 77 ust. 2 lit. a),

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej¹⁰,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Niniejsze rozporządzenie ustanawia wizową klauzulę ochronną, umożliwiającą szybkie tymczasowe zawieszenie ruchu bezwizowego z państwem trzecim znajdującym się w wykazie pozytywnym na wypadek sytuacji nadzwyczajnej, która wymagałaby natychmiastowego działania w celu zaradzenia trudnościom napotykanym przez jedno lub więcej państw członkowskich, przy uwzględnieniu wpływu tej nadzwyczajnej sytuacji na całą Unię Europejską.
- (2) W celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania tej wizowej klauzuli ochronnej uprawnienia wykonawcze należy powierzyć Komisji. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiającym przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję¹¹.
- (3) Mechanizm wzajemności stosowany w przypadku, gdy jedno z państw trzecich zawarte w załączniku II do rozporządzenia (WE) nr 539/2001 podejmie decyzję o objęciu obywateli jednego lub więcej państw członkowskich obowiązkiem wizowym, musi zostać dostosowany w świetle wejścia w życie traktatu lizbońskiego w połączeniu z orzecznictwem Trybunału w sprawie wtórnych podstaw prawnych.
- (4) W celu zapewnienia spójności z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiającym wspólnotowy kodeks

¹⁰ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

¹¹ Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13.

wizowy (kodeks wizowy)¹² niniejsze rozporządzenie dostosowuje definicję wizy do definicji zawartej w kodeksie wizowym.

- (5) Należy poczynić dalsze postępy w procesie całkowitej harmonizacji wspólnej polityki wizowej w zakresie dotyczącym kategorii wyłączeń, które państwa członkowskie mogą stosować na mocy art. 4 rozporządzenia (WE) nr 539/2001. W tym celu niniejsze rozporządzenie zmienia art. 4 rozporządzenia (WE) nr 539/2001 w odniesieniu do kwestii, w których stosowanie przez państwa członkowskie zbliżonych do siebie praktyk doprowadziło właściwie do zaistnienia faktycznej lub *quasi* harmonizacji.
- (6) Ponieważ przepisy rozporządzenia (WE) nr 1932/2006 mające zastosowanie do uchodźców i bezpaństwowców nie mają zastosowania do takich osób w trakcie ich pobytu na terytorium Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, konieczne jest doprecyzowanie przepisów odnoszących się do sytuacji wizowej niektórych uchodźców i bezpaństwowców zamieszkających w Zjednoczonym Królestwie lub w Irlandii. Niniejsze rozporządzenie pozostawia państwom członkowskim swobodę podejmowania decyzji o nałożeniu obowiązku wizowego na tę kategorię osób lub o zwolnieniu ich z obowiązku wizowego. Takie decyzje krajowe są notyfikowane Komisji.
- (7) Jeśli chodzi o niektóre zobowiązania państw członkowskich wynikające z umów międzynarodowych zawartych przez Wspólnotę przed wejściem w życie rozporządzenia (WE) nr 539/2001, z których wypływa konieczność odstępstwa od wspólnych przepisów wizowych, niniejsze rozporządzenie wprowadza przepis umożliwiający państwom członkowskim wyłączenie osób świadczących usługi z obowiązku wizowego w trakcie ich pobytu w zakresie koniecznym do przestrzegania tych zobowiązań.
- (8) Niniejsze rozporządzenie stanowi podstawę prawną dla obowiązku wizowego lub zwolnienia z obowiązku wizowego posiadaczy oraz paszportów dyplomatycznych lub służbowych wydanych przez niektóre podmioty prawa międzynarodowego, które nie są międzynarodowymi organizacjami międzyrządowymi.
- (9) Niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie dorobku Schengen, zgodnie z Protokołem włączającym dorobek Schengen w ramy Unii Europejskiej, określonego w załączniku A do decyzji Rady 1999/435/WE¹³ z dnia 20 maja 1999 r. dotyczącej definicji dorobku Schengen do celów określenia, zgodnie ze stosownymi postanowieniami Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i Traktatu o Unii Europejskiej, podstawy prawnej dla każdego z przepisów i decyzji składających się na dorobek Schengen,
- (10) W odniesieniu do Islandii i Norwegii, niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Umowy zawartej przez Radę Unii Europejskiej i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącej włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen¹⁴,

¹² Dz.U. L 243 z 15.9.2009, s. 1.

¹³ Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 1.

¹⁴ Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 36.

należące do obszaru, o którym mowa w art. 1 pkt B decyzji Rady 1999/437/WE z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie niektórych warunków stosowania tej umowy¹⁵.

- (11) W odniesieniu do Szwajcarii, niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen¹⁶, należące do obszaru, o którym mowa w art. 1 pkt B decyzji Rady 1999/437/WE w związku z art. 3 decyzji Rady 2008/146/WE¹⁷.
- (12) W odniesieniu do Liechtensteinu niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Protokołu między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską, Konfederacją Szwajcarską i Księstwem Liechtensteinu o przystąpieniu Księstwa Liechtensteinu do Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen, należące do obszaru, o którym mowa w art. 1 pkt B decyzji Rady 1999/437/WE w związku z art. 3 decyzji Rady [xx/2011/UE]. PRZYP [nr Dz.U., przyjętej w dniu 7.3.2011; jeszcze nieopublikowanej]¹⁸.
- (13) Niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, w którym nie uczestniczy Zjednoczone Królestwo, zgodnie z decyzją Rady 2000/365/WE z dnia 29 maja 2000 r. dotyczącą wniosku Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej o zastosowanie wobec niego niektórych przepisów dorobku Schengen¹⁹. Zjednoczone Królestwo nie bierze zatem udziału w przyjęciu niniejszego rozporządzenia i nie jest nim związane ani nie ma ono do niego zastosowania.
- (14) Niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, w którym Irlandia nie uczestniczy zgodnie z decyzją Rady 2002/192/WE z dnia 28 lutego 2002 r. dotyczącą wniosku Irlandii o zastosowanie wobec niej niektórych przepisów dorobku Schengen²⁰. Irlandia nie bierze zatem udziału w przyjęciu niniejszego rozporządzenia i nie jest nim związane ani nie ma ono do niego zastosowania,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

W rozporządzeniu (WE) nr 539/2001 wprowadza się następujące zmiany:

- 1. w art. 1 wprowadza się następujące zmiany:
 - (a) w ust. 2 wprowadza się następujące zmiany:
 - (i) akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:

¹⁵ Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 31.

¹⁶ Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 52.

¹⁷ Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 1.

¹⁸ Dz.U. L

¹⁹ Dz.U. L 131 z 1.6.2000, s. 43.

²⁰ Dz.U. L 64 z , 7.3.2002, s. 20.

„Obywatele państw trzecich znajdujących się w wykazie w załączniku II są zwolnieni z obowiązku określonego w ust. 1 w przypadku pobytu na terytorium państw członkowskich nieprzekraczającego trzech miesięcy w dowolnym sześciomiesięcznym okresie, licząc od dnia pierwszego wjazdu na terytorium państw członkowskich.”;

(ii) w akapicie drugim dodaje się tirety w brzmieniu:

- „członkowie cywilnych załóg samolotów,
- członkowie cywilnych załóg statków morskich w trakcie zejścia na ląd, jeśli posiadają dowód tożsamości marynarza, wydany zgodnie z konwencjami Międzynarodowej Organizacji Pracy (nr 108 z 1958 r. i nr 185 z 2003 r.) lub konwencją IMO z 1965 r. o ułatwieniu międzynarodowego obrotu morskiego (FAL).”;

(b) w ust. 4 lit. c) otrzymuje brzmienie:

(c) „W terminie 90 dni po opublikowaniu powiadomienia Komisja, w porozumieniu z danym państwem członkowskim, przedkłada sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Sprawozdanie to może zostać przedłożone wraz z wnioskiem o tymczasowe przywrócenie obowiązku wizowego w stosunku do obywateli danego państwa trzeciego. Komisja może także przedłożyć ten wniosek po przedyskutowaniu sprawozdania na forum Parlamentu Europejskiego i Rady. Parlament Europejski i Rada rozpatrują ten wniosek zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą.”;

2. dodaje się art. 1a w brzmieniu:

„Artykuł 1a – Klauzula ochronna

1. Ustępy 2-5 stosuje się w przypadku gdy jedno lub więcej państw członkowskich znajdzie się w sytuacji wykazującej jedną z następujących cech:

- (a) nagły, przynajmniej 50% wzrost w okresie sześciu miesięcy w porównaniu z poprzednim okresem sześciomiesięcznym, liczby obywateli państwa trzeciego wymienionego w załączniku II nielegalnie przebywających na terenie państwa członkowskiego;
- (b) nagły, przynajmniej 50% wzrost w okresie sześciu miesięcy w porównaniu z poprzednim okresem sześciomiesięcznym, liczby wniosków o udzielenie azylu składanych przez obywateli państwa trzeciego wymienionego w załączniku II, w przypadku którego odsetek uznanych wniosków azylowych był w tym poprzednim okresie sześciomiesięcznym niższy niż 3%;
- (c) nagły, przynajmniej 50% wzrost w okresie sześciu miesięcy w porównaniu z poprzednim okresem sześciomiesięcznym, liczby odrzuconych wniosków o readmisję przelożonych przez to państwo członkowskie państwu trzeciemu wymienionemu w załączniku II i dotyczących jego własnych obywateli.

2. Państwo członkowskie, które znajdzie się w sytuacjach nadzwyczajnych opisanych w ust. 1 może powiadomić o tym Komisję. Powiadomienie takie jest należycie umotywowane i zawiera odpowiednie dane i statystyki oraz szczegółowy opis wstępnych środków podjętych przez to państwo członkowskie w celu zaradzenia powstałej sytuacji.

3. Komisja analizuje powiadomienie, biorąc pod uwagę liczbę państw członkowskich, w których wystąpiła przynajmniej jedna z sytuacji wskazanych w ust. 1, oraz ogólny wpływ na sytuację migracyjną na terytorium Unii wynikającą z danych przekazywanych przez państwa członkowskie i sprawozdań przygotowanych przez FRONTEX lub Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu i, w terminie trzech miesięcy od otrzymania powiadomienia, może przyjąć decyzję wykonawczą o zawieszeniu ruchu bezwizowego dla obywateli danego państwa trzeciego na okres sześciu miesięcy. Decyzja wykonawcza zostaje przyjęta zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 4a ust. 2. Decyzja wykonawcza określa termin, od którego zawieszenie ruchu bezwizowego staje się skuteczne .

4. Przed upływem okresu ważności decyzji wykonawczej przyjętej zgodnie z ust. 3 Komisja, w porozumieniu państwem członkowskim lub państwami członkowskimi, których ona dotyczy, przedkłada sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Sprawozdaniu temu może towarzyszyć wniosek zmieniający niniejsze rozporządzenie w celu przeniesienia danego państwa trzeciego do załącznika I.

5. W przypadku, gdy Komisja zaproponuje zmiany do niniejszego rozporządzenia w celu przeniesienia danego państwa trzeciego do załącznika I zgodnie z ust. 4, może ona przedłużyć ważność decyzji wykonawczej przyjętej zgodnie z ust. 3 na maksymalny okres 9 miesięcy. Decyzję o przedłużeniu ważności decyzji wykonawczej przyjmuje się zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 4a ust. 2.”;

3. artykuł 2 otrzymuje brzmienie:

Na potrzeby niniejszego rozporządzenia „wiza” oznacza zezwolenie wydane przez państwo członkowskie na tranzyt przez terytorium państw członkowskich lub zamierzony pobyt na terytorium państw członkowskich nieprzekraczający trzech miesięcy w dowolnym sześciomiesięcznym okresie, licząc od dnia pierwszego wjazdu na terytorium państw członkowskich.”;

4. w art. 4 wprowadza się następujące zmiany:

(a) ustęp 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Państwo członkowskie może przewidzieć odstępstwa od obowiązku wizowego przewidzianego w art. 1 ust. 1 lub od zwolnienia z obowiązku wizowego przewidzianego w art. 1 ust. 2 w stosunku do:

- (a) posiadaczy paszportów dyplomatycznych, paszportów służbowych/urzędowych i paszportów specjalnych;
- (b) członków cywilnych załóg statków żeglujących po wodach międzynarodowych;
- (c) posiadaczy lub paszportów dyplomatycznych lub służbowych wystawionych przez niektóre międzynarodowe organizacje międzyrządowe lub inne podmioty prawa międzynarodowego swym członkom.”;

(b) w ust. 2 dodaje się lit. d) w brzmieniu:

„d) osoby posiadające status uchodźcy i bezpaństwowcy oraz inne osoby nieposiadające obywatelstwa żadnego państwa, które zamieszkują w Zjednoczonym Królestwie lub Irlandii i są posiadaczami dokumentu podróży wydanego przez te państwa członkowskie”;

(c) dodaje się nowy ustęp 4:

„W zakresie narzuconym przez stosowanie art. 41 ust. 1 protokołu dodatkowego do układu o stowarzyszeniu Turcji z WE państwo członkowskie może zastosować odstępstwo od obowiązku wizowego przewidzianego w art. 1 ust. 1 w odniesieniu do obywateli Turcji, którzy w trakcie swojego pobytu zajmują się świadczeniem usług.”;

5. dodaje się art. 4a w brzmieniu:

„Artykuł 4a

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.”.

Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane w państwach członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

W imieniu Rady

Przewodniczący

Przewodniczący